Wpłynęło dnia 28.03.22
L.dz. 2022-P-148
Podpis

Zwierzyniec, 21.03.2022 r.

Sprawozdanie z działalności
Komisji Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski
za lata 2020-2021

Komisja powołana przez Zarząd Polskiego Związku Hodowców Koni na kadencję 2018-2023 w następującym składzie:

1. Jan Słomiany – Przewodniczący
2. Zbigniew Jaworski – Wiceprzewodniczący
3. Katarzyna Igielska
4. Patrycja Wojciechowska
5. Wojciech Ganowicz
6. Tadeusz Jezierski
7. Marek Żuławski

Komisja w sprawozdawczym okresie działała w niezmienionym składzie. W minionym okresie odbywała swoje posiedzenia zgodnie z regulaminem pracy komisji oraz potrzeb wynikających z rozwiązywania spraw ważnych dla Hodowców. Ze względu na panującą „pandemię" dwa posiedzenia odbyły się w trybie online. Częste były też konsultacje i podejmowane decyzje drogą elektroniczną.

Przywołana pandemiczna rzeczywistość spowodowała, że nie odbyła się w omawianym okresie Nasza sztandarowa impreza hodowlana „**TARPANIADA**" – Ogólnopolski Czempionat Hodowlany Koników Polskich w Stadzie Ogierów Sieraków. W 2019 roku Tarpaniada odbyła się po raz XX. Brak takiej ogólnopolskiej imprezy, bardzo negatywnie wpływa na poziom hodowli jak również jest źle odbierany przez hodowców. Mam głębokie przekonanie że w 2022 roku wszystko wróci na dawne tory. Jesteśmy po posiedzeniu Kks które odbyło się właśnie w Sierakowie w obecności zaproszonego Pana Janusza Stachowiaka Prezesa Spółki „Gałopol" zarządzającej Stadem Ogierów Sieraków i otrzymaliśmy deklarację że Stado podejmie się organizacji XXI Tarpaniady.

Również ze względu na opisaną wcześniej sytuację, nie odbyło się bardzo popularne na terenie Warmii i Mazur Święto Konika Polskiego Majdan- Wojnowo, do tej pory również odbywające się cyklicznie przez 15 lat. Impreza sportowa na której odbywał się Wszechstronny Konkurs Konika Polskiego zaliczany jako alternatywna próba użytkowości dla koników polskich.

Planowana w 2021 roku Narodowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych także nie została zrealizowana.

Z imprez hodowlano-sportowych w latach 2020-2021, które były również miejscem klasyfikacji klaczy, ogierów czempionatów młodzieżowych oraz prób użytkowości odbyły się:

1. Weekend z Konikiem Polskim w Popielnie - dawniej Stacja Badawcza PAN - obecnie polskiego Instytutu Rozrodu Zwierząt w Olsztynie.

2. Próby dzielności klaczy i ogierów w miejscach, które wyznaczyła Komisja tj.:

- Roztoczański PN Zwierzyniec-teren Lubelski Związek Hodowców Koni

-Klikowa -Małopolski ZHK
-Kozłówek – Podkarpacki ZHK
-Parcz – Warmińsko-Mazurski ZHK
-Radzyń Podlaski – Lubelski ZHK
-Kobylniki – ZHK Wielkopolskich
- Dobrzyniewo – ZHK Wielkopolskich
-Kalitnik – ZHK Białystok
-Stankowice – Dolnośląski ZHK
-Pomysk Wielki – Pomorski ZHK

W tych Ośrodkach w latach 2020-2021 w próbach uczestniczyło łącznie 301 klaczy oraz 24 ogierów.

Prowadzone w poprzednich latach szkolenia i nadawanie uprawnień do wpisu koników do ksiąg w omawianym okresie nie odbywały się.

Hodowla Konika Polskiego, rasy prymitywnej oraz najbardziej pierwotnej ze wszystkich ras koni hodowanych w Polsce jest dla Komisji dużym wyzwaniem. Najważniejsze to zachować typ konika, utrwalić jego pierwotne cechy jak płodność w naturalnych warunkach , odporność na choroby , umiejętność zdobywania pożywienia , przystosowanie się do ekstremalnych warunków środowiska.

Gwarancją utrzymania tych cech jest hodowla rezerwatowa. W Polsce jest ona prowadzona w sześciu ośrodkach , których łącznie przebywa ok. **95 klaczy.**

Mając na uwadze ten najważniejszy cel staramy się ukierunkować hodowlę również na utylitarystyczne wykorzystanie koników polskich. Stąd objęto obowiązkiem zaliczenia prób użytkowości przez klacze. To wszystko przyczynia się do wzrostu pogłowia koników , i coraz częstszego wykorzystania ich w rekreacji zarówno wierzchowej , jak również zaprzęgowej.

Program Hodowli Zachowawczej opracowany przez Komisję Księgi Stadnej koni rasy Konik Polski we współpracy z Związkiem Hodowców Koników Polskich, jak również Program Ochrony Zasobów Genetycznych opracowany przez **P. dr Iwonę Tomczyk-Wrona** z Instytutu Zootechniki PIB przewiduje ,,zaliczenie" prób użytkowości przez wszystkie osobniki hodowlane. (do tej pory tylko ogiery). Zgodnie z programem wszystkie klacze wpisane do księgi , zarówno G jak i GI, w 2016 roku musiały taką próbę zaliczyć najpóźniej w 2020 roku. Obowiązująca do tej pory tzw. próba godzinowa (dystansowa i godzinowa) ze względu na spodziewaną progresję uczestnictwa klaczy została skrócona do 22 minut. Pozwoliło to rozładować problem, albowiem, co pokazuje tabela rzeczywistość potwierdziła nasze przewidywania.

Program jest pomysłem **Profesora Zbigniewa Jaworskiego** który również jest jego autorem. Za to wszystko składam Profesorowi serdeczne podziękowanie.

Obowiązujące nowe zasady przeprowadzenia prób wyglądają następująco:

Zmieniono punktację w ocenie próby wysiłkowej (przebyty dystans) z 10 pkt. - max. do 5 pkt. max. oraz powrót tętna i oddechów do normy z 2,5 pkt. max. do 5 pkt. - max.

Pozostałe oceny - bez zmian tj. - ocena zachowania się - 5 pkt.
- szybkość w stępie - 5 pkt.,
- szybkość w kłusie - 5 pkt.,

- długość kroku w stępie - 5 pkt.,
- długość kroku w kłusie - 5 pkt.

Badania tętna i oddechów w 15 minut po zakończeniu próby (poprzednio 30 min. po zakończeniu próby).

Zasadnicza zmiana w próbach to skrócenie czasu próby tj.:

I. Stęp - 500 m - obniżono max. punktację o 15 sekund i zmieniono różnicę czasu o 5 sekund z 15 do 20 sek. tj.:

4 min. 45 sek. i poniżej - 5 pkt.
4 min. 46 sek. do 5 min. 5 sek. - 4 pkt.
5 min. 6 sek. do 5 min. 25 sek. - 3 pkt.
5 min. 26 sek. do 5 min. 45 sek. - 2 pkt.
powyżej 5 min. 45 sek. - 1 pkt.

II. Kłus - 500 m - czas obniżono o 10 sekund oraz zmieniono różnicę czasową z 10 sek. do 15 sek. tj.:

poniżej 1 min. 50 sek. - 5 pkt.
1 min. 51 sek. do 2 min. 5 sek. - 4 pkt.
2 min. 6 sek. do 2 min. 20 sek. - 3 pkt.
2 min. 21 sek. do 2 min. 35 sek. - 2 pkt.
powyżej 2 min. 35 sek. - 1 pkt.

Zmiana oceny długości kroku

Stęp - aby uzyskać max. ocenę zwiększono długość kroku o 10 cm tj.:

160 cm i więcej - 5 pkt.
od 150 do 159 cm - 4 pkt.
od 140 do 149 cm - 3 pkt.
od 130 do 139 cm - 2 pkt.
poniżej 130 cm - 1 pkt.

Kłus - różnica o 10 cm tj.:

260 cm i więcej - 5 pkt.
od 245 cm do 259 cm - 4 pkt.
od 230 cm do 244 cm - 3 pkt.
od 215 cm do 229 cm - 2 pkt.
poniżej 215 cm - 1 pkt.

<u>Próba zaprzęgowa</u>

1. Jazda czasowa tj. 2 powtórzenia a nie 5 powtórzeń. 8 min. stęp + 3 min. kłus co daje 22 min. próby i punktacja za dystans tj.:

3200 m i powyżej - 5 pkt.
od 3000 do 3199 m - 4 pkt.
od 2800 do 2999 m - 3 pkt.
od 2600 do 2799 m - 2 pkt.
poniżej 2600 m - 1 pkt.

2. Jazda dystansowa - stały dystans 3200 m czyli 2 powtórzenia po 800 m stępem i 800 m kłusem oraz pomiar czasu tj.:

22 min. i poniżej - 5 pkt.
od 22 min. 1 sek. do 23 min. 59 sek. - 4 pkt.
od 24 min. do 25 min. 59 sek. - 3 pkt.
od 26 min. do 27 min. 59 sek. - 2 pkt.
powyżej 28 min. - 1 pkt.

Próba wierzchowa

1. Czasowa tj. 2 powtórzenia - 7 min. stęp, 3 min. kłus, 1 min. galop, co daje 22 min. próby oraz mierzymy przebyty dystans:

3600 m i powyżej - 5 pkt.
od 3400 do 3599 m - 4 pkt.
od 3200 do 3399 m - 3 pkt.
od 3000 do 3199 m - 2 pkt.
poniżej 3000 m - 1 pkt.

2. Dystansowa tj. 2 powtórzenia - 600 m stęp, 600 m -kłus, 600 m - galop. Mierzymy czas pokonania dystansu stałego czyli 3600 m.

22 min. i poniżej - 5 pkt.
od 22 min. 1 sek. do 23 min. 59 sek. - 4 pkt.
od 24 min. do 25 min. 59 sek. - 3 pkt.
od 26 min. do 27 min. 59 sek. - 2 pkt.
powyżej 28 min. - 1 pkt.

Statystyka dotycząca hodowli koników polskich latach 2020-2021:

Na dzień 31 XII 2021 roku pogłowie koników polskich wpisanych do ksiąg stadnych i uczestniczących w programie hodowlanym wraz z potomstwem liczyło **3120** sztuk.

Tab.1. Pogłowie koników polskich

Rasa: konik polski	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Klacze starsze księga G	1229	1209	1298	1321	1596	1377
Klacze młode księga G	240	188	149	219	268	232
Ogiery starsze księga G	151	145	146	145	171	151
Ogiery młode księga G	9	14	12	17	8	16
Źrebięta hodowlane	958	998	1108	1132	1211	1302
Źrebięta nie hodowlane	30	15	41	33	25	42
Ogółem koników:	**2617**	**2569**	**2754**	**2867**	**3279**	**3120**

Wyk. 1. Liczba urodzonych źrebiąt

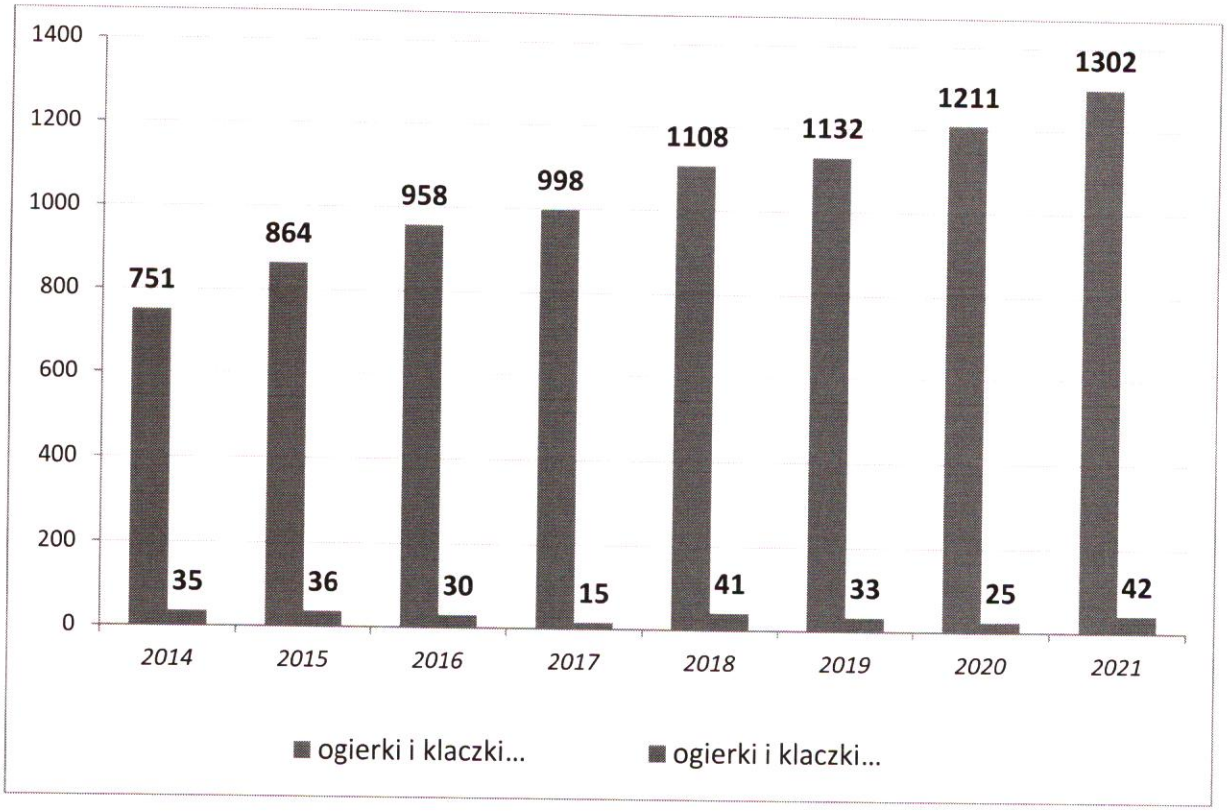

Wyk. 2. Liczba młodych klaczy i ogierów wpisanych do księgi głównej

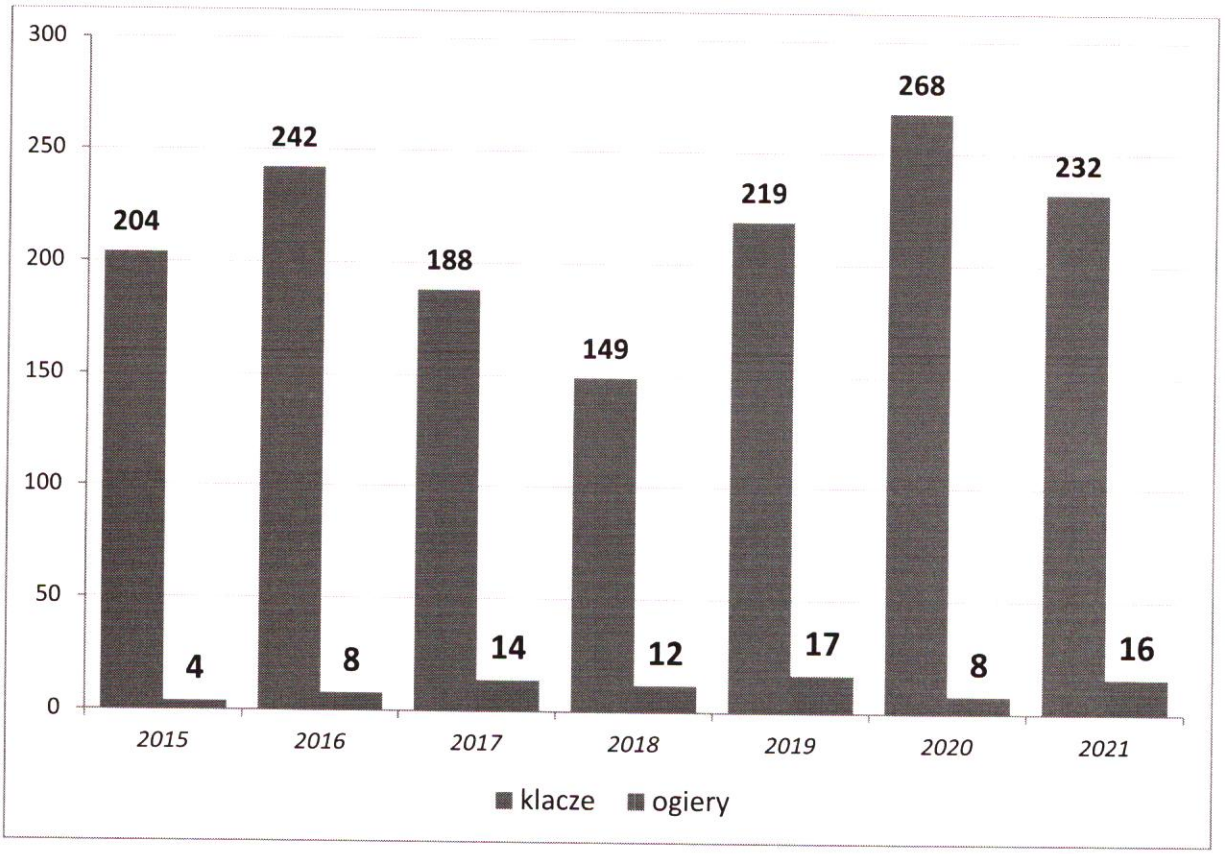

Wyk. 3. Średnia liczba klaczy przypadająca na 1 ogiera

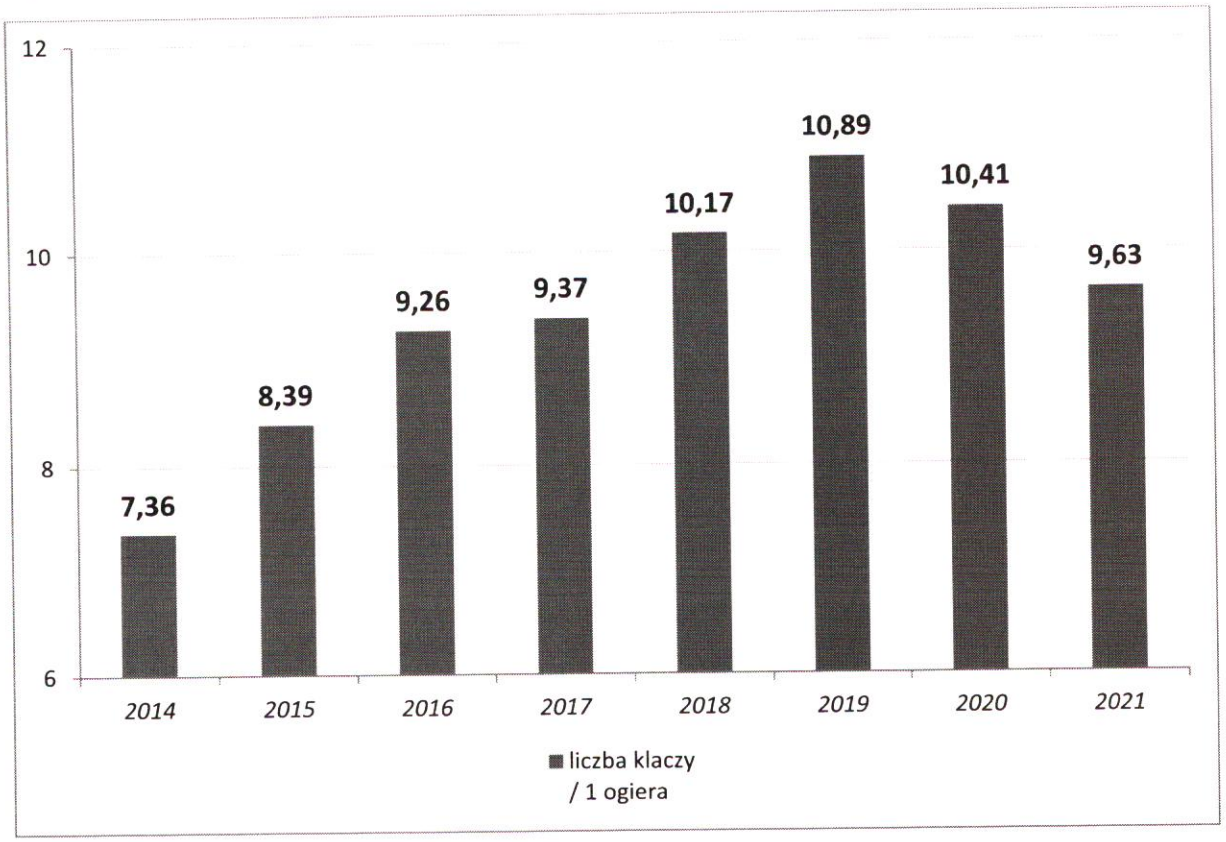

Wyk. 4. Polowe próby dzielności ogierów

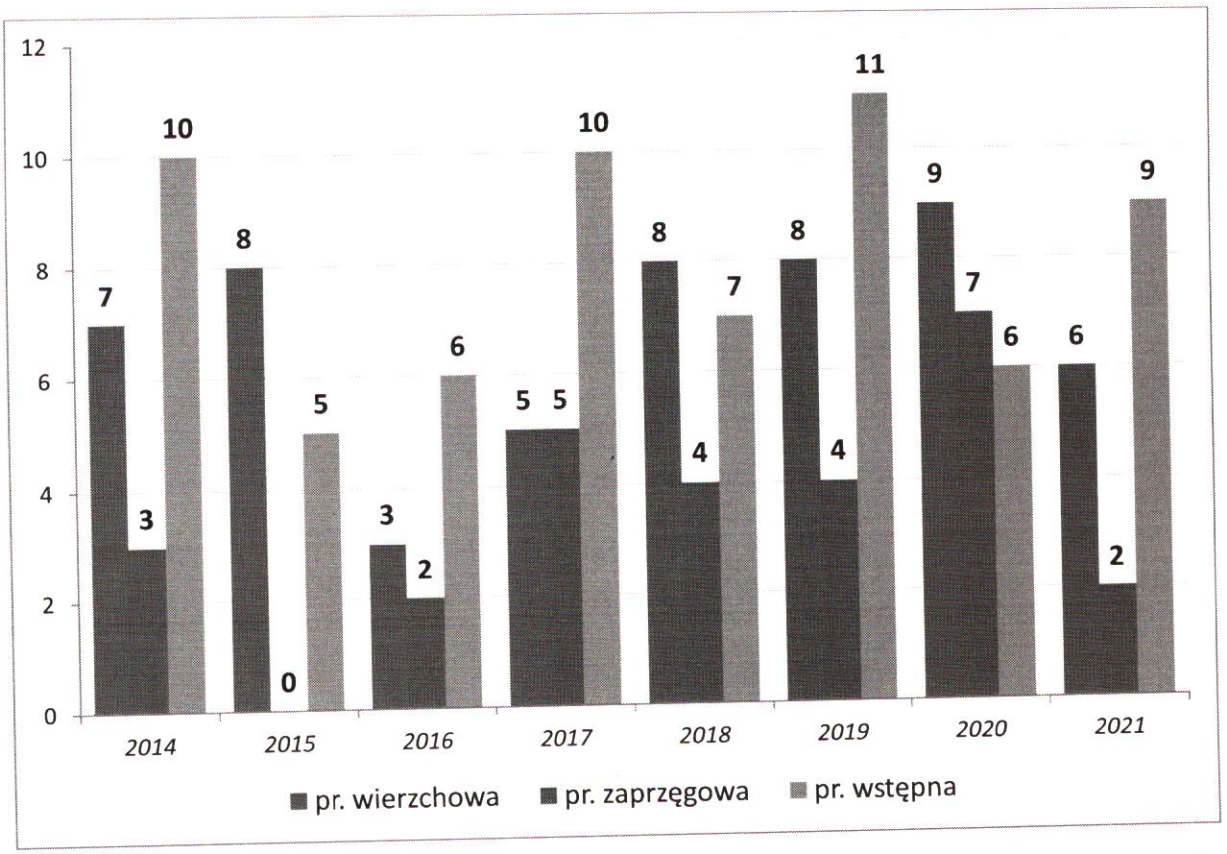

Wyk. 5. Polowe próby dzielności klaczy

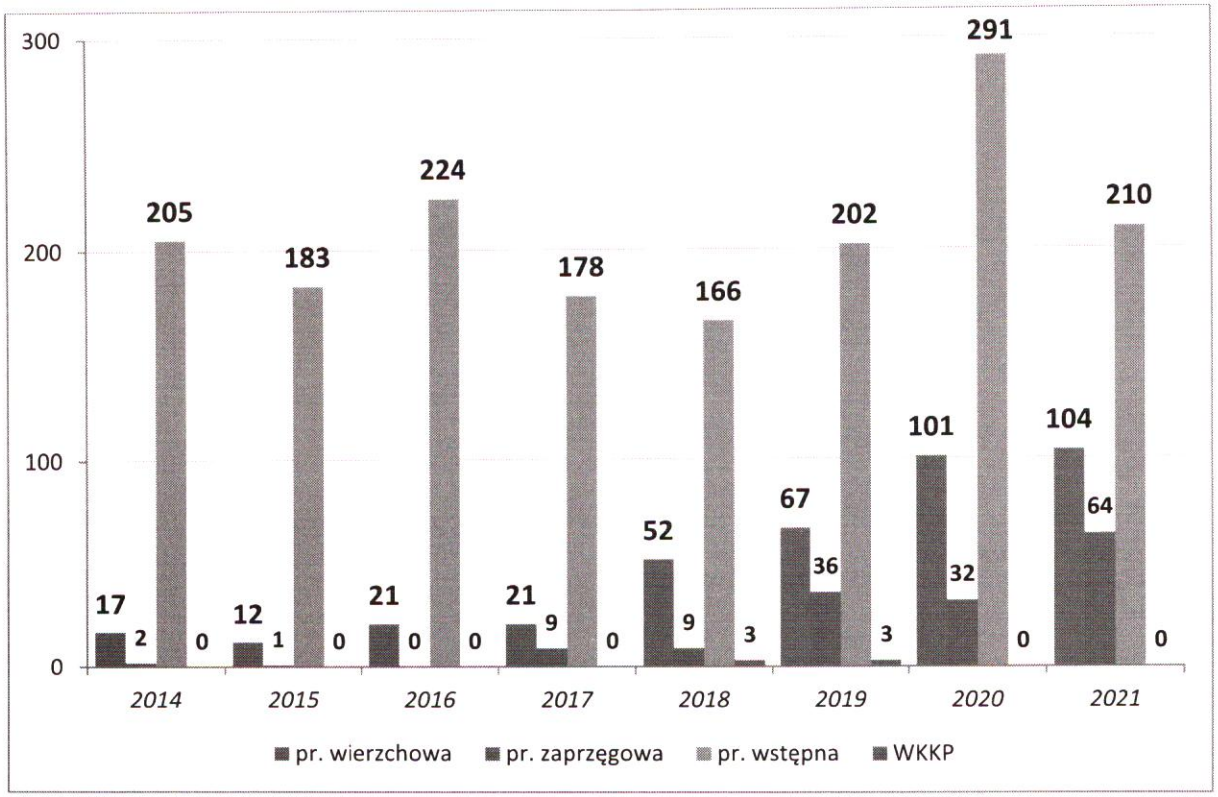

Dziękuję za współpracę:

Panom Prezesom Polskiego Związku Hodowców Koni którzy w omawianym okresie pełnili tą funkcję, **PP. Pawłowi Mazurkowi , Adamowi Kowalczykowi , Władysławowi Brejta**

Panu Andrzejowi Stasiowskiemu, Grażynie Kujawskiej, Paulinie Peckiel - Dyrektorom PZHK oraz wszystkim pracownikom Biura Związku

Dyrektorom Okręgowych i Wojewódzkich Związków Hodowców Koni

Organizatorom imprez związanych z konikiem polskim.

Członkom Komisji **Księgi Stadnej koni rasy konik polski** , szczególnie P. **Patrycji Wojciechowskiej** opiekującej się Komisją z ramienia PZHK.

Jan Lucjan Słomiany
Przewodniczący
Komisji Księgi Stadnej koni rasy konik polski